

LIGHT OF SCIENCE

**1 Europäischen
Wissenschaftskongress**
**(1st EUROPEAN SCIENTIFIC
CONGRESS)**

14.05.2020 - 17.05.2020

Bern (Schweizerische Eidgenossenschaft)

Bern

2020

I N H A L T**I. Philologie (Філологічні науки)**

	<i>Сценічна мініатюра Авеніра</i>	
Крижна А. В.	<i>Коломійця «Суд над Дон Жуаном»</i>	2

II. Rechtswissenschaft (Юриспруденція)

Selimić M.	<i>Načelo zakonitosti</i>	12
Jambrek S.	<i>Odzivanje javnosti na kriminaliteto</i>	18
Pozaić T.	<i>Metode radnoga prava</i>	23
Галаган О. Я.	<i>Особливості вирішення спорів, ускладнених іноземним елементом, засобами медіації</i>	32
Kraljic J.	<i>Nepremičninsko posredništvo</i>	47

Анастасія Віталіївна КРИЖНА

аспірант Херсонського державного університету,

(Херсон, Україна)

doi: 10.5281/zenodo.3828192

**СЦЕНІЧНА МІНІАТЮРА АВЕНІРА
КОЛОМІЙЦЯ «СУД НАД ДОН ЖУАНОМ»**

Серед митців української діаспори досі маловідомим залишається талановитий письменник, драматург, журналіст, поет, прозаїк, гуморист, театральний режисер, видавець, укладач шкільних підручників з мови і літератури, редактор й дослідник народної творчості Авенір Коломиєць. До того ж, він займався ще й малярством (живописом), грав на фортепіано, виготовляв бандури, був пасічником, володів кількома мовами. Замовчування творчого шляху визначного волинянина впродовж панування більшовицького тоталітарного режиму й відсутність в

Україні публікацій творів Коломійця стали причинами того, що митця донині вважають «напівзабутим».

Дослідник Антон Хомич Антончик у своїй роботі «Авенір Коломиєць з Бережниць та його оточення» писав, що Коломиєць «є нашим [бережничан] Іваном Франком, бо спадщина його є багатогранною» [1, с. 134].

Літературно-наукова діяльність Авеніра Коломійця – надзвичайно багатогранна. Крім віршів, митець написав багато п'єс польською та українською мовами: «Іменем», «Єретик», «Розкопи», «Мікроби», комедію «Манко покрите», гротеск «Левенята житимуть», дитячу п'єсу «Казка старого бору», лібрето до оперети «Новий одяг короля», «Казки», здійснив українською мовою переклад «Балаганчика» О. Блока. Він також створив повість «Тіні над прикреп'ями», «Погоринську рапсодію», казку «Громадка гномика Дадка», книжку «Шевченкова ера». Також волинським творцем було написано чимало праць про есперанто і латинізацію української

абетки, українсько-есперантський словник, підручник есперанто для українців.

Н. В. Козачук зазначила, що Коломієць отримав першу нагороду на конкурсі драматургів у Польщі (за п'єсу «Іменем» польською мовою) [2]. С. Козак називає письменника як одного із першорядних драматургів діаспори поруч із Ю. Косачем та І. Костецьким серед авторів, котрі друкувалися на сторінках «Українських вістей» [3, с. 11].

Буревії Другої світової війни привели його до таборів «ді-пі» в Західній Німеччині і Австрії. Будучи вже серйозно хворим, Авенір Коломієць продовжує свою творчу працю українського письменника і журналіста. Наприкінці 1945 року його прізвище було в списку творчого об'єднання українських мистців на еміграції – Мистецький Український Рух.

За споминами Б. Олександрова, який уперше зустрівся з Авеніром Коломийцем на чергових зборах Літературно-науково-мистецької спілки в Зальцбурзі,

він «відчув ... велику енергію, великий творчий дух і рідкий талант промовця» Авеніра Коломійця [4, с. 80]

У 1944 році А. Коломиєць почав редагувати літературно-мистецький і науковий збірник «Керма» у Зальцбурзі. Саме там побачила світ одна з геніальних п'єс видатного драматурга – «Суд над Дон Жуаном» (1945). У цій сценічній мініатюрі драматург намагається подати власне трактування одного з вічних образів світової літератури.

На відміну від більшості інших митців, котрі розкривали суть Дон Жуана, його підступи, А. Коломиєць прагне передусім розкрити складну жіночу психологію, ставлення жертв до героя-коханця й мінливість їхніх настроїв. Усі обдурені коханцем жінки збираються на бал у Донни Елізи, щоб відомстити зраднику. У короткій п'єсі змальовується ціла галерея жіночих образів: тут і господиня балу донна Еліза, яка хитрощами заманила Дон Жуана до свого будинку, бо переконана, що герой-коханець «з'явиться у всій своїй красі, щоб здобути ще одну

жертву» [5, с. 187], і дві черниці – сестра Марія та донна Ельвіра (шлюбна жінка дона Теноріо, яка з розпачу пішла в монастир), і самовпевнена Донна Анна, і смілива селянка Едда, і поважна матрона, мати восьми дітей, і, навіть, повія Евлалія.

Образ же головного героя Дон Жуана вимальовується поступово. Із появою кожної нової гості розкривається одна любовна історія, із якої читач довідується щось нове про героя-спокусника. Паралельно до цього подається додаткова інформація через розмови присутніх, наприклад про вміння героя-коханця маскуватися під жінку. І ось довгоочікуваний гість з'являється, але автор навмисне не розкриває портрет головного героя, зазначаючи лише, що він одягнутий у свій традиційний іспанський стрій, адже це надто відомий персонаж у літературі та образотворчому мистецтві.

Дія розгортається, і коли Дон Жуан розуміє, що потрапив у пастку, що всі ці жінки будуть його судити, він нагадує жінкам, із ким вони мають справу:

Моцарт і Пушкін, Мольєр і Зорілля все вже сказали про це, що могли. Нащо повторювать? Це не цікаво [5, с. 203]. Зрештою, Дон Жуан і зовсім починає глузувати з присутніх, пропонуючи себе в ролі успішного режисера, адже для кожної намагався поставити нову виставу.

У кінцівці п'єси виявляється, що всі донни та й сестра Марія давно пробачили Дон Жуана й моляться, щоб покарання не відбулося. Жінки роблять висновок: *«Поки він буде, в кожній з нас житиме хоч надія. Краще жити хоч з надією»* [5, с. 207], ... *«Він був мистець свого діла, а мистцям належаться лаври і похвала»* [5, с. 208]. Але виникає між жінками суперечка через те, що кожна із них хоче повернути Дон Жуана собі. Вони сваряться й з'ясовують, хто в кого відбив цього надзвичайного коханця, аж поки не вбігає селянка із радісною новиною: *«Нема трупа! Живе і буде жити! Дон Жуан утік!»* [5, с. 208].

У фінальній сцені п'єси, коли всі жінки біжать слідом за донною Елізою у надії побачити вцілілого

коханця, автор розкриває жіночу суть: усі вони прагнуть щастя й любові, але бояться втратити власний шанс через велику конкуренцію. Єдина Евлалія залишається і збирає квіти, бо саме вона змирилась із втратою коханця, адже сподівається на щастя з іншим чоловіком – льотчиком: *«Краса живе, бо живе Дон Жуан, а мій летун чекає на троянди»* [5, с. 209].

Отже, з огляду творчості Авеніра Коломийця бачимо його різноманітні таланти, намагання віддати людям усе те, що він знав і з роками набув, створюючи українську культуру далеко від рідного дому, але призначаючи Батьківщині свої здобутки. Virізняється п'єса «Суд над Дон Жуаном» своїм лаконізмом, хоча сам письменник називає її сценічною мініатюрою, у якій дає спробу розкрити складну жіночу психологію, ставлення жертв до героя-коханця й мінливість їхніх настроїв.

В перспективі варто досліджувати п'єси А. Коломийця в контексті української драматургії, а

також показати вплив світової літератури на його творчість.

Список використаних джерел

1. Антончик А. Авенір Коломиєць з Бережниць [Дубровицького району Рівненської області] та його оточення. *Західне Полісся: історія та культура* : матеріали краєзн. конф., присвяч. 35-річчю утворення Сарненського іст.-етногр. музею та 100-річчю від дня народження письменника Б. Шведа. Рівне: О. Зень, 2009. Вип. III. С. 134– 144.

2. Козачук Н.В. Драматичні мініатюри у творчості Авеніра Коломиєця. URL: <http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/5956/3/12.pdf> (дата зверн.: 12.05.2020).

3. Козак С. «Ми вернемось, як живий дух»: Волинська літературна еміграція на сторінках газети «Українські вісті» (1945–2000). *Літературна Україна*. 2012, 5 січ. С. 11.

4. Літаври: тижневик літ. і мистецтва: ред. вид. газ. «Українське слово». 1947. № 5. С. 79–82.

5. Коломиєць А. Літературні твори; упор. Ждан
Коломиєць. Сідней: [б. в.], 2011. 222 с.

1 EUROPÄISCHEN WISSENSCHAFTSKONGRESS